

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yirmeyah

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 596 [1835 oder 1836]

אכ הימרי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9113

זער מאן זיין יענען שטערטען גלייך, דא דער עוויגע צער. שטערעט, אהנע זיי יע ווייע דער הערשטעללען צו וואל לען, דעם מארגענס הערע ער איממער וועהגעשריין, אונד יאממערטענע אים מיט טאגע. (יז) אך דאס דוא מיך ניכט טערטעמעסט אים מוט טערלייבע, דאס מיינע מוט טער מיין גראב געוועזען אוהר לייב עוויג שוואנגער גע בליעבען ווארע. (יח) ווארום קאם איך אויס מוטטערליי בע? דיעזען יאממער, דיע זעם אינגליק צו זעהען, אונד מיין לעבען אין שמאך הינצו ברינגען.

כא (א) פאלגענדער אויף טראג ווארד דע ירמיה פאם עוויגען, אלס דער קעניג צרקיהו דען פשחור זאן מלכיהו'ס אונד דען פרויעסטער

הַאִישׁ הַהוּא כְּעָרִים אֲשֶׁר־הִפָּן יְהוָה וְלֹא נָחַם וְשָׁמַע זַעֲקָהּ בְּבִקְרֹתָי וּתְרוּעָה בַּעַת צְהָרִים: (יז) אֲשֶׁר לֹא־מִוֹתַתְנִי מִרַחֵם וְתַהֲיֶי־לִי אֲמִי קְבָרִי וְרַחֲמָה תְרַת עֹלָם: (יח) לָמָּה זֶה מִרַחֵם יִצְאָתִי לָרֵאוֹת עֵמָר וַיִּגּוֹן וַיִּכְלֹו בְּבִשְׁת יָמָי:

כא (א) הַדְּבַר אֲשֶׁר־הָיָה אֵלַי־ יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בְּשִׁלַּח אֵלָיו הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת־ פִּשְׁחֹר בֶּן־מַלְכִיָּה וְאֶת־צְפַנְיָה בֶּן־מַעֲשִׂיָּה הַכְּהֵן לֵאמֹר: (ב) דְּרָשׁ־

נא

צפניה זאן, מעשיה'ס צו איהם שיקטע אונד איהם זאגען ליעם: (ג) פֶּרְאָגַע דָּךְ דַּעַן עווי=

ר ש י

(טז) כערים אשר הפך. סדו' ועמורה: ולא נחם. משגור עליהם מורכן לא חש מחשבה אחרת לנטל גורמו: (יז) אשר לא מותחני. מלאך המות מרחם והרי זה מן האקראות קלני דיבור: הוט עולם. הריון של עולמית: (יח) עמל ויגון. מורכן בית המקדש:

הנני

ב א ר

להללה זאת, ולמה אחפזנה הלא רק לראות עמל וכעס אחיה ואנולל, כי העיר והמקדש יהיו לשמה ולשריקה, ונת עמי תלך בשבי. (טז) כערים אשר הפך, כלומר לא יהיה שארית אחריו, לא נין ולא נכד, כאשר לא נשאר דבר מערים האלה וימיו תכלה ביוגן ואנחה, ישמע זעקה בנקר ותרועה בלהרים. (יח) לראות עמל ויגון, זהו תכלית תלויותיו ותארתיו, שעליו עלה הגורל לראות ברעת עירו ועמו ולכלות ימיו בנושה ע'י מורכן ב"המק, ובאשר הערתי לעיל פסוק י"ד. כא (א) בשלח אליו המלך צדקיהו, הנבואה הזאת אשר היתה לו בימי המלך לדקיהו דומה בענינו להנבואה קודם לזה כי בשניהם יעוד העונש שיה על העיר ויושביה, כי לעיל (י"ט ט"ו) נאמר הנני מביא אל העיר הזאת ועל כל עריה את כל הרעה אשר דברתי עליה, וכפרשה זאת בתיב כי שמי פני בעיר הזאת לרעה ולא לטובה, ועוד לעיל (כ' ז') ואת כל יהודה אתן ביד מלך ככל והכס נחרב ופה אתן את לדקיהו וגו' ביד נכובדנצר מלך ככל וגו' והכס לפי שרכ וכיולת בזה, ולכן חננס הסופר, וכאשר כתבתי לעיל (י"ז י"ח) גלחם

נָתַתְּ בְעַדְנוּ אֶת־יְהוָה כִּי
 נְבוֹכַדְרֶאֱצַר מֶלֶךְ־בָּבֶל נִלְחַם
 עֲלֵינוּ אוֹרֵי יַעֲשֶׂה יְהוָה אוֹתָנוּ
 כְּכֹל־נִפְלְאוֹתָיו וַיַּעַלְהָ מֵעֲלֵינוּ:
 (ג) וַיֹּאמֶר יְרַמֶּיהוּ אֲלֵיהֶם כֹּה
 תֹאמְרוּן אֶל־צַדִּיקֵיהוּ: (ד) כֹּה־
 אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנְּגִי
 מִסָּב אֶת־כְּלֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר
 בְּיַדְכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם נִלְחַמִּים בָּם
 אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֶת־הַכְּשָׁדִים
 הַצְּרִיִּים עֲרִיכֶם מִחוּץ לַחֹמֶה
 וְאֶסְפְּתִי אוֹתָם אֶל־תּוֹךְ הָעִיר
 הַזֹּאת: (ה) וְנִלְחַמְתִּי אֲנִי אֶתְכֶם
 בְּיַד נְטוּיָה וּבְזִרוּעַ חֹזְקָה וּבְאֶף
 וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל: (ו) וְהִכִּיתִי
 אֶת־יוֹשְׁבֵי הָעִיר הַזֹּאת וְאֶת־

עוויגען אונזערטוועגען (דען
 דער קעניג נביכדנצר בעלא
 גערט אונז) פיעללייט לעסט
 ער אונז איינעס זיינער וואונ
 דער אנגעדייהעי, דאס יענער
 פאן אונז אבציעהע. (ג) דא
 שפראך ירמיה צו איהנען,
 זאגעט דעם צדקיהו: (ד) זא
 שפרייט דער עוויגע דער
 גאטט ישראל'ס, יא איך שאפ
 פֿע הינוועג פֿאן דרויסען דיא
 קריענסגעריסטע דיא איהר
 זא אויפֿנעפֿלאנצעט אום
 איך צו פֿערטהיידגען גענען
 דען קעניג פֿאן בבל, זא וויא
 דיא בעלאגענדען כשדים,
 אונד לאססע זיא אללע הערין
 ברינגען אין דאז אינגערע
 דיעזער שטאדט. (ה) דאן
 ווערדע אבער איך גענען איך
 קעמפֿען מיט שטארקעם
 ארם, מיט צארן, מיט גרים
 אונד מעכטיגער וואוטה.
 (ו) איך שטרעקקע ניעדער וואס
 אין דיעזער שטאדט זיך אויפֿ

הארם

ר ש י

כא (ד) הנני מיסב את כלי המלחמה. יש בנס היודעים להשביע את השרים של מעלה
 הממונים על הפורענות להגיל איש איש מן הרעה שהוא ממונ' עליה ובכך אתם
 נוטזים הנני מיסב את השרה של זה לזה ולא תדעו על מי תשביעו: ואספתי אותם כלי
 מלחמה אל תוך העיר הזאת שאשחית אתכם בדבר ע"י מלאך המות שהוא מן השרי' העליוני'
 וכן

ב א ו ר

(ב) נלחם עלינו, מלח היסם על בקשור הפעול יורה לפעמים כונת הפעולה לטובה לישועה
 והללה כמו לבקש על נפשו (אסתר ז' ז') ולפעמים לרעה לנזק ולהתנגדות כמו נאספו
 על יך גוים רבים (מיכה ד' י"ח) וכן הוא כאן לרעה נלחם עלינו כלומר נגדינו, וננחמיה
 (ד' ח') והלחמו על אחיבם הבונה בעד אחיבם בניכס וננחמם, וטעם נלחם פה עם
 מלח על נא להוראות המקום, וכאשר יאמר נא עלינו להלחם (ועיין להמבאר בתהלים
 ל"ה). (ד) הנני מסב, כלומר הנני אגשה אתכם בכל נפלאותי ואסב ואסור את כלי המלחמה
 אשר כוננתם חל חון לחומה להלחם עם הכרים, כי לא יהיה לכם עוד מלחמה חון לחומה.
 ואספתי אותם, אל תוך העיר כדי שחלחמו אתי בחוך העיר כי אני נלחם אתכם ביד חזקה,
 וטעם מסב מענין ויסבו את חרון אלהי ישראל (שמואל א' ה' ח') או ויסב את עמאש (שמואל

הָאָדָם וְאֶת־הַבְּהֵמָה בְּדָבָר
גָּדוֹל יִמְתּוּ: (ז) וְאַחֲרֵי־כֵן נֹאֵם־
יְהוָה אֱתוּ אֶת־צִדְקֵיהֶוּ מִקֶּדֶם־
יְהוּדָה וְאֶת־עַבְדֵיּוֹ וְאֶת־הָעַם
וְאֶת־הַנְּשֹׂאִים בְּעִיר הַזֹּאת
מִן־הַדָּבָר וּמִן־הַחֲרָב וּמִן־הַרְעָב
בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל
וּבְיַד אִיבֵיהֶם וּבְיַד מִבְקָשָׁי
נַפְשָׁם וְהִכְּסוּ לְפִי־הַרְבֵּ לֹא־יְחֹזֵק
עֲלֵיהֶם וְלֹא יִחַמְּלֵם וְלֹא יִרְחַם:
(ח) וְאֶל־הָעַם הַזֶּה תֹּאמַר כֹּה
אָמַר יְהוָה הַנְּנִי נְתוּן לְפָנֶיכֶם
אֶת־דֶּרֶךְ הַחַיִּים וְאֶת־דֶּרֶךְ
הַמּוֹת: (ט) הִישָׁב בְּעִיר הַזֹּאת
יָמוּת בַּחֲרָב וּבַרְעָב וּבַדָּבָר
וְהִיזָא וּנְפֹל עַל־הַכְּשָׂדִים
הַצָּרִים עֲלֵיכֶם יְהִיָּה וְהִיתָה־לָּו
נַפְשׁוֹ לְשָׂרֵל: (י) כִּי־שָׁמַתִּי פָּנַי
בְּעִיר הַזֹּאת לָרְעָה וְלֹא לְטוֹבָה
נֹאֵם־יְהוָה בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל תִּנְתֶּן
וְשָׂרְפָה בְּאֵשׁ: (יא) וּלְבַיִת מֶלֶךְ־
יְהוּדָה שָׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה:

העלט מענשען אונד פֿיעה זאללען הינשטערבען, דורך איינע שרעקליכע פעסט. (ז) זאָדאָן איבערליפֿערע איד ערשט, שפּריכט דער עוויגע, צדקיהו דען קאָניג פֿאָן יהודה, זיינע דיענער, דאָז פֿאַלק אונד וואָס זאָנסט נאָך פֿערשאַנט געבליעכען איזט פֿאָן דער פעסט פֿאַם שוועררטע אונד הונגער, דעם נבוכדנצר קעניגע פֿאָן כבל, איהרען פֿיינדען אונד פֿערפֿאַלגערן אין דיא הענדע, אונד ער לעסט זיא הינריכטען אַללע, אָהנע שאַנונג, אָהנע גנאָדע אונד באַרמהערציגקייט. (ח) צו דיעזעם פֿאַלקע אַבער זאָגע: זאָ שפּריכט דער עוויגע: היע מיט לעגע איד אייך דען וועג דעם לעכענס אונד דען וועג דעם טאָדעם פֿאַר. (ט) ווער אין דיעזער שטאָרט פֿער־בלייבט, ווירד איין אַפֿפֿער דעם שוועררטעם, דעם הונגערס אונד דער פעסט, ווער אַבר היִנויס זיך פֿליכטעט אונד צו דען אייך בעלאַגערנדען כשרים אי־בערגעהט, בלייבט פֿערשאַנט, אונד טרעגט זיין לעבן אַלס איי־נע בייטע דאָפֿאַן. (י) דען אייך האַכע מיין אַנטליץ אויף דיעזע שטאָרט געריכטעט, צום בע־זען, אַבער ניכט צום גוטען, שפּריכט דער עוויגע, זיא מוס דעם קאָניגע פֿאָן כבל אין דיא האַנד פֿאַללען, אונד ער לעסט זיא ניעדערברענגען. (יא) אונד דער פֿאַמיליע דעם קאָניגס פֿאָן יהודה זאָגע: הערעט דעם עוויגען וואָרט, (יב) איהר אַל־

בית וחייה קרי
דעם קאָניגע פֿאָן כבל אין דיא האַנד פֿאַללען, אונד ער לעסט זיא ניעדערברענגען. (יא) אונד דער פֿאַמיליע דעם קאָניגס פֿאָן יהודה זאָגע: הערעט דעם עוויגען וואָרט, (יב) איהר אַל־

ר ש י

וכן מזרח בענין בדבר גדול ימותו: (ט) ובייתה לו נפשו לללל. כאדם השילל ללל ומוטמו וסולך לו כן תהיה לו נפשו שלולס מן האיתה מן הסוגים: (י) כפי. בתרגומו רוגזי:

(יב) בֵּית דָּוִד כָּה אָמַר יְהוָה
 דִּינוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט וְהַצִּילוּ גְּזוּל
 מִיַּד עוֹשֵׂק פֶּן־הִצִּיא כָּאֵשׁ חַמְתִּי
 וּבְעֶרְהָ וְאִין מְכַבֶּה מִפְּנֵי רַע
 מְעַלְלֵיהֶם: (יג) הִנְנִי אֵלֶיךָ יִשְׁבֶּת
 הָעֵמֶק צִוֵּר הַמִּישֵׁר נְאֻם־יְהוָה
 הָאֹמְרִים מִי־יִתֵּת עֲלֵינוּ וּמִי
 יבֹּא בְּמַעֲוֹנוֹתֵינוּ: (יד) וּפְקַדְתִּי
 עֲלֵיכֶם כַּפְרֵי מְעַלְלֵיכֶם נְאֻם־
 יְהוָה וְהִצִּיתִי אֵשׁ בִּיעֶרְהָ וְאָכְלָהּ
 כָּל־סְבִיבֶיהָ:

אללע אויס דעם הויזע דוד'ס,
 זא שפריכט דער עוויגע, לאס.
 סעט דיא רעכטספּלענע אן
 יעדעס מאָרגען איך אַנגעלע.
 גען זיין, בעפֿר יעט דען בע-
 רויכטען פֿאָן דער געוואַלט
 דעם אונטערדריקקערס, דאָס
 ניכט וויא פֿייער מיין צאָרן
 אויסברעכע אונד פֿאַרטכרעני.
 נע אונלעשכאַר, אייערער בעי.
 זען טהאַטען וועגען. (יג) יא
 איך קאַממע איבער דיך,
 שפּריכט דער עוויגע, דוא בעי.
 וואָהנערין דעם טהאַלעם, דוא
 פֿעלו דער עכנע, איהר דיא
 איהר דענקעט, ווער ווירד
 צו אונז העראַבקאַממען? ווער
 אין אונזערען וואָהנויטץ איינ-
 דרינגען? (יד) איך ווערדע
 איך שאַן היימוועקען, וויא
 איהר עס פֿערדיענעט נאָך איי.
 ערן האַנדלונגען, שפּריכט
 דער עוויגע, איין פֿייער ווער.
 פֿע איך אין איהר געהעלץ,
 אונד עס פֿערברענגעט אַללעס וואָס אום זיא ליעגט.

כב (ה) כָּה אָמַר יְהוָה רַד בְּיַת־
 מֶלֶךְ יְהוּדָה וּדְבַרְתָּ שֵׁם
 אֶת־יְדִבְרֵי הַקּוֹה: (ו) וְאָמַרְתָּ שְׁמַע
 מעלליכע קרי

כב (ה) זא שפריכט דער עוויגע: געה הינאב אין דען פאללאסט דעם קעניגס יהודה,
 אונד האלטע דאָרט פֿאַלגענדע רעדע. (ו) דוא זאָלסט נעהמליך זאָגען: האָ-
 רע

ר ש י

(יב) מיד עושק. טעמו למטה שאינו שם דבר אלא שם הגזלן העושק את אחים: ואין מכב'.
 שלא ימלט לכס שרוד: (יג) יושבת העמק. ירושלים היא בתוך עמק. ד"א שהעמיק הקב"ה
 ענה עליך להתריבך: כור המישור. הר שכל סביבו מישור: מי יחת עליו. מי ימנה עליו
 כמו כי שם ארס נחמים (מלכים ב' ז'):

ב א ו ר

ב' כ" (יב). (יב) לבקר, בכל ארצי מורח נהנו ליטב לדין בכל נקר ונקר עבור סמום הגדול
 אחר שם. (יג) הנני אליך, אמר כנגד ירושלים, וקראה יושבת העמק לפי שהיא גבוהה
 וסביבותיה עמק והיא יושבת בעמק, וכן קראה לור המישור כי היה לור ופר, וסביבותיה
 מישור (רד"ק) ועיין מ"ש לעיל (וי"ו ב'). (יד) ופקדתי עליכם, אע"פ שאתם אומרים מי יחת
 עליו ומי יבא במעונותיו, בכ"ז אני אבא להלחם ולפקוד אתכם. ביערה, הכינוי לירושלים
 ר"ל הערים אשר סביבותיה המשילם ליער לענוין האש כמו באש תבער יער (רד"ק).
 רד